

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/75/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7512212750
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dana Ferková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2014:7512212750.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci navrhovateľa: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpeného Tomáš Kušnir, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, IČO: 36 613 843 proti odporcovi: W. W., N.. XX.X.XXXX, A. M. V. N. A., C. XXX/XX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu: Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom v Prešove, Nám. legionárov 5, IČO: 42 176 778, zastúpeného JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom so sídlom v Stropkove, Nám. SNP 7, v konaní o zaplatenie 4 564,86 eur s prísl., o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Košice-okolie zo dňa 4.9.2013 č.k. 14C/168/2012-68 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a v r a c i a vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „súd prvého stupňa“) zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal voči odporcovi zaplatenia 4.564,80 eur s prísl. Nepriznal náhradu trov konania v právnom vzťahu medzi navrhovateľom a odporcom. Navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi trovy konania z titulu právneho zastúpenia v sume 794,86 eur na účet jeho právneho zástupcu č. XXXXXXXXXXX/XXXX, M.: XXXXXXXX, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní a po právnom posúdení veci podľa § 2, § 4 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzavretia zmluvy medzi právny predchodcom navrhovateľa a odporcom, § 3 ods. 1, § 39 ods. 1, § 100 ods. 1, § 101, § 103, § 111, § 558 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 8, § 7 ods. 1, ods. 2 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa uzavrel, že medzi odporcom a pôvodným veriteľom GE Money bola uzavretá spotrebiteľská zmluva v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ktorý je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku v pomere špeciality. Išlo o štandardnú formulárovú spotrebiteľskú zmluvu o splátkovom úvere zo dňa XX.X.XXXX, ktorej text bol vopred pripravený veriteľom GE Money, odporca ako spotrebiteľ nemal možnosť žiadnym podstatným spôsobom zasahovať do jej obsahu a takisto ani do obsahu všeobecných obchodných podmienok na poskytovanie splátkového úveru fyzickým osobám tvoriacim nedeliteľnú súčasť zmluvy. Podľa názoru súdu prvého stupňa ustanovenia Obchodného zákonníka, podľa ktorých je zmluva o úvere považovaná za tzv. absolútny obchod v čase vzniku záväzkového vzťahu neobsahovali špeciálne ustanovenia týkajúce sa ochrany spotrebiteľa, ktoré by aj vo vzťahu k Obchodnému zákonníku pôsobili ako lex specialis. Preto podľa názoru súdu prvého stupňa vo veci bolo potrebné riadiť sa všeobecnou právnou úpravou. V danom prípade odporca aj vedľajší účastník vzniesli námietku premlčania voči nároku navrhovateľa. Vykonaným dokazovaním mal súd prvého stupňa za preukázané, že pohľadávka bola splatná dňa 19.2.2009, preto pokiaľ navrhovateľ podal návrh dňa 27.7.2012, urobil tak po uplynutí všeobecnej premlčacej doby. Tvrdenia navrhovateľa, že nedošlo k zosplatneniu úveru a že neexistuje žiadna listina o predčasnom zosplatnení úveru súd prvého stupňa považoval za účelové vzhľadom na to, že sám navrhovateľ v písomnom návrhu uviedol, že odporca bol v omeškaní s platením viac ako troch splátok, čím došlo k zosplatneniu úveru, a to ku dňu, keď je v platobnej histórii uvedená položka s názvom „zrieknutie sa budúceho poplatku za vedenie

účtu“, čím bola platnosť zmluvy v súlade so zmluvnými ustanoveniami ukončená. Z priloženej platobnej histórie zistil, že k zosplatneniu úveru došlo dňa XX.X.XXXX, pričom nemal žiadne pochybnosti ohľadom ukončenia zmluvy. Navyše pokiaľ by došlo k zosplatneniu úveru až podaním návrhu dňa 12.7.2012 ako tvrdil navrhovateľ, musel by predpísať odporcovi splátky, ktoré však nepredpisoval, a to práve z toho dôvodu, že došlo k zosplatneniu úveru už dňa 19.2.2009. Zámer navrhovateľa dosiahnuť vymožitelnosť pohľadávky podpísaním dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 26.7.2010 vyhodnotil súd prvého stupňa ako nekalú obchodnú praktiku. Dospel totiž k záveru, že pri podpísaní tejto dohody boli naplnené zákonné znaky inštitútu o nekalej obchodnej praktike, a to nedostatok odbornej starostlivosti na strane navrhovateľa a využitie obchodnej praktiky zo strany navrhovateľa, ktorá by podstatne narušila ekonomické správanie sa odporcu ako priemerného spotrebiteľa. Umiestnenie textu o vedomosti premlčaného dlhu v bode 3. dohody označenej ako forma splatenia záväzku nasvedčuje tomu, že zo strany navrhovateľa došlo k porušeniu odbornej starostlivosti vo vzťahu k spotrebiteľovi, ktorá predpokladá osobitnú schopnosť a starostlivosť, ktorú možno rozumne očakávať od dodávateľa pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi, zodpovedajúcu čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti. Pritom išlo o vopred navrhovateľom vypracovaný štandardizovaný formulár, v ktorom bola ním zakomponovaná aj formulácia o uznaní premlčaného dlhu. Nebolo pritom preukázané, že by išlo o individuálne, v tomto konkrétnom prípade s odporcom dojednané ustanovenie. Dohodu o uzavretí splátkového kalendára o uznaní záväzku v časti uznania premlčaného dlhu posúdil ako nekalú obchodnú praktiku, neprijateľnú podmienku, ktorá je neplatná a námietku premlčania vyhodnotil ako dôvodnú.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Úspešnému odporcovi by patrila náhrada trov konania, avšak tento ich náhradu neuplatnil. Vedľajšiemu účastníkovi, ktorý zdieľa osud odporcu priznal náhradu trov konania, spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia vo výške 794,86 eur v zmysle vyhl. č. 655/2004 Z.z.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie navrhovateľ z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p. a odvolaciemu súdu navrhol, aby rozsudok zmenil tak, že vyhovie jeho návrhu v plnom rozsahu a uplatnil trovy prvostupňového a odvolacieho konania. V dôvodoch odvolania poukázal na to, že v danej veci ide o tzv. absolútny obchod, čo znamená, že právny vzťah, bez ohľadu na povahu účastníkov, treba podriadiť pod ust. Obchodného zákonníka. V tomto prípade použitie ustanovení Občianskeho zákonníka pri posudzovaní otázok premlčania neprichádza do úvahy, keďže všeobecná právna úprava premlčania je obsiahnutá v obchodnom práve, konkrétne v ust. § 387 a nasl. Obchodného zákonníka. Na otázku premlčania je potrebné preto aplikovať ust. Obchodného zákonníka, a to štvorročnú premlčaciu dobu, ktorá začala plynúť dňa 20.2.2009 (deň nasledujúci po dni 19.2.2009, označenom v platobnej histórii, ako „zrieknutie sa budúceho poplatku“, kedy došlo k zosplatneniu úveru) a uplynula dňa 20.2.2013, pričom žaloba bola podaná 12.7.2012, teda v priebehu plynutia premlčacej doby. V tej súvislosti poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6MCdo/4/2012, z ktorého vyplýva, že na zmluvu o úvere sa aplikuje štvorročná premlčacia doba podľa Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu účastníkov. V súvislosti s trovami právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka uviedol, že tento musí byť sám z podstaty svojej existencie schopný poskytnúť právnu pomoc pri súdnych konaniach v spotrebiteľských veciach, pričom z obsahu spisu je zrejmé, že pred zaslaním oznámenia o vstupe do konania združenie nemalo žiadnu vedomosť o prejednávanej veci a len z označenia účastníkov konania usúdilo, že ide o spotrebiteľskú vec. V tej súvislosti poukázal na iné rozhodnutia krajských súdov, ústavného súdu a navrhol vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznať.

Vedľajší účastník vo vyjadrení k odvolaniu navrhol potvrdiť rozsudok ako vecne správny a uplatnil trovy odvolacieho konania. V súvislosti s aplikáciou Občianskeho zákonníka na otázku premlčania poukázal na rozhodnutie NS SR z 25.1.2011 sp. zn. 5MCdo/20/2009, v ktorom NS SR poukázal práve na nemožnosť aplikácie štvorročnej premlčacej doby podľa Obchodného zákonníka, pretože táto je menej priaznivá pre spotrebiteľa v porovnaní s trojročnou premlčacou dobou podľa Občianskeho zákonníka (§ 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka). V tej súvislosti poukázal aj na iné rozhodnutia krajských súdov. Pokiaľ ide o trovy konania vedľajšieho účastníka, tieto boli účelne vynaložené a preto vedľajšiemu účastníkovi patrí ich náhrada.

Odporca zostal v odvolacom konaní nečinný.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací prejednal odvolanie navrhovateľa bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O.s.p., v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p., z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie je opodstatnené.

Odvolací dôvod podľa ustanovenia § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p. je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvého stupňa vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ustanovením § 132 O.s.p., a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov účastníkov nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo.

Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvého stupňa založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ustanovení § 133 až 135 O.s.p.

K odvolaciemu dôvodu podľa ustanovenia § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p. odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

Odvolací súd uzavrel, že v prejednávanej veci tieto odvolacie dôvody sú naplnené.

Po preskúmaní obsahu spisu odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, pokiaľ posudzoval otázku premlčania podľa ustanovení Občianskeho zákonníka s odôvodnením, že Obchodný zákonník neobsahuje špeciálne ustanovenia týkajúce sa ochrany spotrebiteľa.

Je nepochybné, že v danom prípade zmluvný vzťah medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom bol založený zmluvou o úvere, ktorá v zmysle ust. § 261 ods. 6 písm. d/ Obchodného zákonníka je zmluvným typom, na ktorý sa bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkového vzťahu vzťahujú ustanovenia Obchodného zákonníka. V danom prípade ide o zmluvný typ záväzkového vzťahu, všeobecne zahrňovaný do sústavy tzv. absolútnych obchodov. Súčasne daná zmluva o úvere sa spravuje aj ustanoveniami zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona SNR č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov, keďže daný zmluvný vzťah spĺňa podmienky uvedené v § 2 písm. a/, b/ tohto zákona. Súčasne ide aj o tzv. formulárovú, resp. štandardnú zmluvu, ktorá spadá pod úpravu § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka, poskytujúcu ochranu spotrebiteľom.

Zásadný význam pri posudzovaní otázky premlčania však má tá skutočnosť, že daný zmluvný typ je tzv. absolútnym obchodom, ktorý sa v zmysle § 261 ods. 6 písm. d/ Obchodného zákonníka spravuje ustanoveniami obchodného práva. Na tomto závere nič nemení ani to, že zároveň ide o zmluvu spotrebiteľskú, na ktorú treba aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka a súčasne, že ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorá sa spravuje ustanoveniami zákona č. 258/2001 Z.z., teda daný vzťah podlieha aj ochrane spotrebiteľských práv. Pokiaľ totiž ide o právne prostriedky ochrany (napr. aj úpravu premlčania) zásadný význam zohráva tá skutočnosť, že ide o obchodnoprávny vzťah, preto naň treba aplikovať ustanovenia obchodného práva o premlčaní.

V nadväznosti na vyššie uvedené a použitú právnu argumentáciu súdu prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí odvolací súd poukazuje na rozhodnutie NS ČR zo dňa 24.6.2012 sp. zn. 32Cdo/3337/2010, ktorého cieľom bolo posúdiť, či úprava premlčania obsiahnutá v § 101 Obč. zákonníka smeruje k ochrane spotrebiteľa, a to v súvislosti s aplikáciou ust. § 262 ods. 4, ktoré bolo prevzaté do právneho poriadku Českej republiky zákonom č. 370/2000 Sb, ktorým sa menil Obchodný zákonník, účinný od 1.1.2001 a ktorého cieľom bola použiteľnosť ustanovení na ochranu spotrebiteľa na všetky typy zmlúv

bez ohľadu na to, v akom kódexe sú upravené. V tej súvislosti najvyšší súd uviedol, že nemožno dospieť k záveru, že toto ustanovenie odôvodňuje aplikáciu akéhokoľvek ustanovenia, ktoré by mohlo byť pre spotrebiteľa výhodnejšie. K takémuto záveru podľa najvyššieho súdu nemožno prisvedčiť už len preto, že by vnášal do právnych vzťahov zásadnú neistotu a znamenal by tiež výrazný zásah do zásady rovnosti účastníkov týchto vzťahov. Neobstojí ani argumentácia dovolateľa, že výhodnejšia je úprava premlčania pre spotrebiteľa v Občianskom zákonníku pre kratšiu všeobecnú premlčaciu dobu oproti úprave v Obchodnom zákonníku. Táto by mohla byť podľa najvyššieho súdu výhodou len v prípade, že spotrebiteľ je v postavení dlžníka. Pokiaľ by bol v postavení veriteľa, potom by podľa logiky dovolateľa kratšia premlčacia dobou už výhodou nebola.

Ani z odôvodnenia uznesenia NS SR zo dňa 25.1.2011 sp. zn. 5Mcdo/20/2009 nemožno vyvodit' ten právny záver, že v prípade spotrebiteľskej zmluvy je potrebné vždy aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka o premlčaní. V prejednávanej veci za neprimeranú podmienku, t.j. ustanovenie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa bola považovaná dohoda účastníkov zmluvy, obsiahnutá vo všeobecných podmienkach poskytovania mobilnej siete o uplatnení obchodného zákona ohľadom premlčania. Podľa názoru najvyššieho súdu totiž išlo o takú podmienku, ktorá sa stala súčasťou typovej zmluvy podľa zákona o ochrane spotrebiteľa, spotrebiteľ ju nemal možnosť ovplyvniť a spôsobila jeho menej priaznivejšie postavenie. Takéto zmluvné dojednanie bolo vyhodnotené ako neplatné v zmysle ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Podobnou problematikou sa zaoberalo aj uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 19.6.2013 sp. zn. II. ÚS 402/2013-10 v súvislosti s prípadom, keď účastníci spotrebiteľskej zmluvy mali dojednať také zmluvné podmienky, ktoré by sa odchyľovali od zákona v neprospech spotrebiteľa. V tomto prípade mal dlžník platne vyhlásiť, že predlžuje zákonnú premlčaciu dobu na 10 rokov od doby, keď začne prvý raz plynúť a ručiteľ zobral na vedomie, že sa voči nemu právo veriteľa nepremičí pred premlčaním práva voči dlžníkovi. Takéto ustanovenie podľa právneho názoru vysloveného v tomto rozhodnutí odporuje § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka a je z toho dôvodu neplatné.

Právne závery vyplývajúce z vyššie spomínaných rozhodnutí nie sú však použiteľné na daný prípad, keďže aplikácia ustanovení o premlčaní podľa Obchodného zákonníka vyplýva z ust. § 261 ods. 6 písm. d/ Obchodného zákonníka a nie zo zmluvného dojednanja dojednaného zmluvnými stranami.

Vo vyššie spomínaných súvislostiach bez právneho významu nezostáva ani tá skutočnosť, že ust. § 52 Občianskeho zákonníka bolo novelizované zákonom č. 102/2014 Z.z., ktorým v § 52 ods. 2 sa na konci pripojila veta: „Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.“ Toto ustanovenie sa však stane účinným (až) 1.4.2015.

Keďže súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie na ustanovení, ktoré aplikovať nemal a v tej súvislosti ani nevykonal potrebné dokazovanie, jeho rozsudok je vecne nesprávny. Z rovnakých dôvodov odvolací súd zrušil rozsudok v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Úlohou súdu v ďalšom konaní bude posúdiť otázku premlčania v zmysle právneho názoru vysloveného v tomto uznesení a až následne vo veci rozhodnúť.

V novom rozhodnutí súd opätovne rozhodne o trovách konania účastníkov, vrátane trov tohto odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.